

พระราชบัญญัติ

บัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล
และพนักงานองค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นปีที่ ๔๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัว
ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การ
ของรัฐ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
องค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
องค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
องค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการ” หมายความว่า

(๑) ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการการเมือง

(๒) ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร

(๓) ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการครู

(๔) ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการตำรวจ

- (๕) ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร
- (๖) ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
- (๗) ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๘) ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ
- (๙) ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (๑๐) ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
- (๑๑) ข้าราชการส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

“ข้าราชการบำเน็จบำนาญ” หมายความว่า ข้าราชการซึ่งออกจากราชการโดยมีสิทธิได้รับบำเน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเน็จบำนาญข้าราชการ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ให้บุคคลต่อไปนี้ เป็นผู้ออกบัตรประจำตัวข้าราชการ

(๑) นายกรัฐมนตรี สำหรับตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง นอกจากตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(๒) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับตำแหน่งปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง และผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง

(๓) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง สำหรับตำแหน่งที่ต่ำกว่าปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง ในสำนักงานปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๔) อธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า สำหรับตำแหน่งที่ต่ำกว่าอธิบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ในกรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี

(๕) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับตำแหน่งที่ต่ำกว่า
ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดนั้น

(๖) ประธานรัฐสภา สำหรับตำแหน่งข้าราชการ
ฝ่ายรัฐสภาในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

(๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือผู้ซึ่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย สำหรับตำแหน่งข้าราชการ
ทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

(๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย สำหรับตำแหน่งข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๙) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ซึ่งผู้ว่า
ราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย สำหรับตำแหน่งข้าราชการกรุงเทพ
มหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒ ทวิ และมาตรา
๑๒ ตรี แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล
พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๘

“มาตรา ๑๒ ทวิ ข้าราชการบำเน็จบำนาญมีสิทธิที่จะขอมีบัตร
ประจำตัวข้าราชการบำเน็จบำนาญได้ และให้ส่วนราชการเจ้าสังกัด
ออกบัตรประจำตัวดังกล่าวให้

บัตรประจำตัวข้าราชการบำเน็จบำนาญให้ใช้ได้ห้าปีนับแต่วัน
ออกบัตร เว้นแต่บัตรที่ใช้ได้ในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
ให้คงใช้ได้ตลอดชีวิต

การขอมีบัตร การขอบัตรใหม่ และการออกบัตรประจำตัวข้าราชการ
บำเหน็จบำนาญให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ ตร. ถ้าผู้ถือบัตรประจำตัวข้าราชการบำเหน็จบำนาญ
ผู้ใดได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ
สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเป็น
บุคคลล้มละลายหรือจิตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย หรือยินยอมให้ผู้อื่น
นำบัตรประจำตัวนั้นไปใช้ในทางทุจริต ให้เป็นอันหมดสิทธิที่จะใช้บัตร
ประจำตัวนั้นต่อไป และให้ผู้นั้นส่งมอบบัตรประจำตัวดังกล่าวคืนให้แก่
ส่วนราชการเจ้าสังกัดภายในสามสิบวันนับแต่วันหมดสิทธิที่จะใช้บัตร
ประจำตัวนั้น”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
องค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ผู้ใดใช้หรือแสดงบัตรประจำตัวข้าราชการ ข้าราชการ
บำเหน็จบำนาญ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล หรือพนักงาน
องค์การของรัฐ ซึ่งไม่มีสิทธิที่จะใช้ตามกฎหมายต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ทิณสุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้นิยามคำว่า “ข้าราชการ” ไว้ก่อนที่จะได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นใช้บังคับหลายฉบับ และพยานีมาดังกล่าวมิได้หมายความว่ารวมถึงข้าราชการการเมืองด้วย จึงไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยนิยามคำว่า “ราชการ” ให้หมายถึงข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร และข้าราชการส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดด้วย และโดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ข้าราชการซึ่งออกจากราชการโดยมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการมีสิทธิที่จะขอสมัครบัตรประจำตัวข้าราชการบำเหน็จบำนาญได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้